

Proč jste tak ustrašení?

1. Čtení: Př 3, 19-26

Základ kázání: Mk 4, 35-41

Benjamin Roll

Proč jste tak ustrašení?

Ptá se Ježíš každého z nás. Znovu a znovu.

Proč jste tak ustrašení?

A nám se tváří v tvář všem hrůzám světa, tváří v tvář všem našim bolestem chce znovu a znovu křičet: „*Tobě je jedno, že zahyneme?*“

Loď naší země a západního světa je sice relativně stabilní a zatím jsme docela v suchu. Daří se nám, zatím žijeme v míru a jako společnost žijeme v blahobytu. Stále citlivěji však vnímáme, že to v tom našem rybníčku začíná vířit. Stále blíže nám se otevírají válečné konflikty, stále blíže vidíme lidi, kteří zoufale prchají ze svých zemí – pryč od válek, pryč od hladu, pryč od sucha. Stále citelněji i u nás vnímáme důsledky globálních změn a krizí přírodních, kulturních, ekonomických i politických. Stále více se rozevírají nůžky mezi chudými a bohatými. Stále více rostou chutě mocných po ještě větší moci. Společností se šíří lhostejnost, nedůvěra, strach a nenávisť. Moře kolem nás bouří a vlny se valí na naši palubu. Zatímco skutečné vody je na světě čím dál méně, v té symbolické se pomalu začínáme brodit.

A kromě toho má každý z nás více či méně trápení osobních. Nefungující vztahy, zhoršující se zdraví, nejistá či nezábavná anebo příliš náročná práce, stres, osobní selhání, ztráta nejbližších, obavy, úzkost, strach. Někdy je toho už prostě moc. Máme všeho akorát tak po krk. Někdy až nad hlavu. Topíme se pod nápořem vnějších i vnitřních tlaků, které nám nedají spát. Často jsme úplně na dně.

Tobě je jedno, že zahyneme?

V Evangeliiu podle Marka tato slova vyslovují rybáři. Zkušení lodivodi. Vidí, jak se voda vzdouvá, jak se loď stala neovladatelnou. Zkusili, co mohli. Není to úlek zbabělců, ale úsudek profesionálů, kteří vědí, že již není jiné východisko. *Zahyneme!* A ten tesař, co je má učit o životě, si v klidu

spí na pohodlném polštáři. Výčitka se zdá být na místě. A my až moc dobře rozumíme tomu rozhořčení a strachu odborníků tváří v tvář nečinnosti okolí. Stejně jako rozumíme strachu a rozhořčení znejištěných apoštolů tváří v tvář domnělému nezájmu toho, kterému věřili.

Ježíš sotva začal kázat o rostoucím Božím království, o lásce a odpuštění. Teprve nedávno přišel se svými naprosto revolučními výzvami, podobenstvími i jasnou pomocí všem trpícím a najednou má to všechno skončit na dně jezera? Jak to je s tou Boží přízní, když je naše lodička jen obětí vnějších okolností a naprosto neřízeně může každou chvíli narazit na útes? Nebo jsme snad něco udělali špatně? Anebo je Ježíš falešný či snad dokonce posedlý prorok, jak to ve své dezinformační kampani šíří Zákoníci?

A během toho Ježíš prostě spí. Jednoduše byl po celém dni plném uzdravování a kázání vyčerpán a při večerní plavbě prostě usnul. A spí hluboce i během bouře.

Tobě je jedno, že zahyneme? ... Není mu to jedno. Spí.

A když se konečně probere, zakřičí jen tak do větru: *sklapni! ...* A je klid. Ticho... *Veliké ticho. (ticho)*

...

„Proč jste tak ustrašení? Copak nemáte víru?“

Vyčerpaný člověk Ježíš prostě lidsky spal, ale my máme někdy pocit, že Bůh: Otec, Syn i Duch svatý snad spí, když nepřibíhá na naše zavolání. Ale copak víra znamená, že Bůh přiběhne, když si to zamaneme a odpoví na každou výčitku? Víra je důvěra, že to s námi Bůh nevzdal. Podle teologa Paula Tillicha je víra odvahou – odvahou být – existovat. Je to odvaha žít navzdory všemu strachu a ohrožení i navzdory všemu cynismu a rezignaci. Navzdory vlastní nedokonalosti. Je to osvobození k překonání vlastního stínu. Je to pochopení, že život a celý svět má pevné a jisté zakotvení. Je to bezpodmínečná důvěra, že *„Hospodin moudrostí založil zemi a nebesa upevnil rozumností“* (Př 3, 19).

Právě tím Ježíš konfrontuje své učedníky: čeho se ještě bojíte? Jak

chcete čelit výzvám světa anebo sami sobě, jestliže vás ovládá strach a nedůvěra? Copak jste mě celou tu dobu neposlouchali?

Nejde o to, jestli všechno dopadne prvoplánově dobře, že snad bude to pozemské moře vždycky hned utiшено. Utišení této jedné skutečné bouře jen *naznačuje, že se už nemusíme bát žádné plavby, ani kdyby nás nějaká další bouře skutečně zahubila*. Toto vyznání zde sice zatím vysloveno není, ale na tomto místě podle Marka Ježíš i učedníci poprvé čelí smrti a zkušenost s ní je již neopustí až do samotného otevřeného konce.

...

Všimněme si také, že teprve po utišení větru a moře, teprve po záchraně, teprve v tom ohlušujícím tichu je v textu výslovně zmíněn strach učedníků. Je to však strach jiného typu. Předtím v bouři byli apoštolové ustrašení, paralyzovaní strachem ze smrti. Poté co Ježíš zasáhl, se učedníků *zmocnila bázeň*. Bázeň před Hospodinem. Posvátná hrůza a úcta. Religionisté to označují latinskými slovy *mysterium tremendum et fascinans* – jde o prožitou zkušenost s posvátnem a tajemstvím, které nás děsí a zároveň fascinuje svým přesahem, svou mocí.

Strach ze smrti nás omezuje, zotročuje a převléká se za všechny možné typy strachů – z druhých lidí, z přírody, ze společnosti, z budoucnosti, s odlišnosti... a když se tím vším člověk nechá ovládnout, tak se uzavře, zapškne a ze všeho nejvíc se nakonec bojí sám sebe a vlastních pocitů a myšlenek. Naproti tomu bázeň Boží nás vede ke smyslu, k Bohu a do vlastního nitra k poznání nepochopitelné a bezpodmínečné Boží lásky a ta nás pak stejně silně vede zase ven – do světa, mezi lidi.

Závěr knihy Kazatel: „*Boha se boj a jeho přikázání zachovávej*“ (Kaz 12, 13), ale i modlitba Karafiátových broučků: „*dej ať se tě bojíme a posloucháme*“ nemluví o Bohu diktátorovi, který vyžaduje ustrašené poddané, ale o zkušenosti s opravdovou mocí, která je v tomto světě živě přítomná a neustále nás drží při životě a naplňuje nás a svět smyslem.

Apoštolové řadu dní následovali Ježíše, poslouchali jeho učení a sledovali jeho zvláštní i zázračné činy, ale teprve nyní zakusili na vlastní

kůži Boží moc a teprve nyní mají odvahu se zeptat: „*Kdo to jen je?*“

...

V odpovědi na tuto otázku se skrývá odpověď na všechny naše strachy. Protože v odpovědi na tuto otázku se zlomí všechny pochybnosti o Božím spánku. Protože v otázce „*Kdo to jen je, že ho poslouchá i vítr i moře?*“ je již skryta odpověď. Tu však mohli učedníci opravdově vyslovit teprve po Velikonocích. Odpovědět na tu Otázku vyžadovalo a vyžaduje odvahu. Odvahu přiznat se k vlastním strachům a selháním a odvahu nechat se od nich osvobodit. Odvahu přiznat si neúplnost a nedostatečnost všech pokusů o přesnou formulaci, a přitom odvahu se té odpovědi cele vydat. Ale odvaha jít směrem k odpovědi není krok do neznáma, protože On na tu otázku již odpověděl za nás.

A s Ním v podpalubí se nemusíme bát vyjet na jezero. Nemusíme se bát vyjet po boku dalších lodí. Nemusíme se bát vyjet ani na hluboké moře a širý oceán a mířit k druhému břehu. Ve víře s Ježíšem, byť třeba spícím v podpalubí, se nemusíme bát ani v rozbouřených vlnách, a to ani tehdy, když už půjdeme ke dnu.

Ani nejhlasitější bouře totiž nepřehluší Boží hlas a ani nejhlubší dno není tak hluboko, aby se od něj Ježíš s námi v náručí nemohl odrazit.

Ještě jste ustrašení?

Amen.